

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

เรื่อง ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ
แหล่งอารยธรรมเวียงกุมกาม ตำบลท่าเวียงตาล อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

เรียน ท่านผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

กระผมเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโท คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ขณะนี้อยู่ในระหว่างการวิจัยขอความกรุณาท่านสละเวลาสักเล็กน้อยในการตอบแบบสอบถามและโปรดส่งคืนกลับมาโดยเร็วที่สุดเท่าที่ท่านสามารถจะทำได้ ข้อมูลส่วนตัวและคำตอบของท่านทุกข้อจะถูกเก็บเป็นความลับและใช้ในการวิจัยอย่างระมัดระวังที่สุด อนึ่งโปรดตอบแบบสอบถามแบบตรงไปตรงมาที่สุดเพื่อประโยชน์ในงานวิจัย

ขอขอบคุณในความร่วมมือของท่านมา ณ โอกาสนี้

นายนพพร บุญเป็ง
นักศึกษารหัส 4884059

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ถ้าเคย ท่านทราบและเข้าใจรายละเอียดข้อมูลโครงการต่างๆ มากน้อยแค่ไหน

() มาก () ปานกลาง () น้อย

10. นอกจากหน่วยงานราชการ (กรมศิลปากร) แล้วท่านได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการบริหารจัดการโครงการต่างๆ จากแหล่งข้อมูลใดมากที่สุด

1 () ผู้นำชุมชน (กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน)	2 () ญาติพี่น้องและเพื่อน
3 () วิทยุ - โทรทัศน์	4 () หนังสือพิมพ์
5 () อื่นๆ โปรดระบุ.....	6 () ไม่ทราบ

ส่วนที่ 2 เกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งอารยธรรมเวียงกุมกาม

คำชี้แจง : ท่านมีความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งอารยธรรมเวียงกุมกาม เพื่อส่งเสริมให้ เป็นแหล่งท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด?

โปรดเลือกคำตอบที่ตรงกับความต้องการของท่านมากที่สุด

การบริหารจัดการ	ความต้องการมีส่วนร่วม		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. ท่านต้องการให้มีการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ก่อนดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับกิจการที่พัฒนาแหล่งอารยธรรมเวียงกุมกาม เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน			
2. ท่านต้องการให้ประชาชนมีโอกาสชี้แจงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองและปัญหาของหมู่บ้านชุมชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณแหล่งอารยธรรมเวียงกุมกาม ต่อหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องได้			
3. ท่านต้องการให้เจ้าหน้าที่รัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้คำแนะนำประชาชนในการวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้ชุมชนมองปัญหาได้ชัดเจนและเป็นระบบ			
4. ท่านต้องการให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสร่วมระบุงปัญหาและสาเหตุของปัญหาในฐานะที่เป็นเจ้าของหมู่บ้านหรือชุมชน			
5. ท่านต้องการให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเวียงกุมกาม			

การบริหารจัดการ	ความต้องการมีส่วนร่วม		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
6. ท่านต้องการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้คำแนะนำแก่ประชาชนหรือให้มีความรู้เกี่ยวกับแนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่ทำให้เกิดความยั่งยืนและรักษาวัฒนธรรมและวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวบ้านในพื้นที่ได้			
7. ท่านต้องการร่วมวางแผนในการพัฒนาเวียงกุมกามให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับหน่วยงานและเจ้าหน้าที่รัฐ			
8. ท่านต้องการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแผนการพัฒนาแหล่งอารยธรรมเวียงกุมกามจากส่วนกลาง			
9. ท่านต้องการเสนอแนวทางการพัฒนาแหล่งอารยธรรมเวียงกุมกามในฐานะที่พักอาศัยและรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับชุมชนนี้มาจากบรรพบุรุษ			
10. ท่านต้องการร่วมลงทุนและค้าขายเพื่อสร้างรายได้ให้ตนเองและครอบครัว			
11. ท่านต้องการร่วมดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการให้บริการการท่องเที่ยวในแหล่งอารยธรรมเวียงกุมกาม			
12. ท่านต้องการให้เจ้าหน้าที่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องชี้แจง และแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับแผนการพัฒนาเวียงกุมกามในอนาคตให้ทราบล่วงหน้าเป็นระยะ ๆ			
13. ท่านต้องการให้มีการเผยแพร่กิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาเวียงกุมกามให้ชาวบ้านได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง			
14. ท่านต้องการช่วยเหลือหน่วยงานและเจ้าหน้าที่รัฐเผยแพร่ข่าวสารและประชาสัมพันธ์โครงการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเวียงกุมกามให้ชุมชนและประชาชนทั่วไปได้รับทราบ			
15. ท่านต้องการให้หน่วยงานและเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องรับฟังปัญหาข้อคิดเห็น ข้อเรียกร้องของชาวบ้านในชุมชนเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขให้กับชาวบ้านต่อไป			

ส่วนที่ 3 แนวทางและรูปแบบในการพัฒนาแหล่งอารยธรรมเวียงกุมกาม

คำชี้แจง : ถ้าจะมีการพัฒนาแหล่งอารยธรรมเวียงกุมกามเป็นแหล่งท่องเที่ยว ท่านต้องการแนวทางการพัฒนาในรูปแบบต่อไปนี้หรือไม่เพียงใด? โปรดพิจารณาเลือกตอบตามที่ท่านต้องการ

แนวทางการพัฒนา	ความต้องการ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
มีการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์			
1. ท่านต้องการจัดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเพื่อชื่นชมโบราณสถาน			
2. ท่านต้องการให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้และมีความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์และความเป็นมาของโบราณสถานในท้องถิ่น			
3. ท่านต้องการสร้างจิตสำนึกของการรักษามรดกทางวัฒนธรรมให้กับนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะคนไทย			
4. ท่านต้องการสร้างความรับผิดชอบพื้นฐานให้นักท่องเที่ยว(คนไทย)สำนึกต่อคุณค่าและช่วยอนุรักษ์โบราณสถานไว้ต่อไป			
5. ท่านต้องการให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมเวียงกุมกาม			
6. ท่านต้องการให้มีการท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในหมู่บ้านเพื่อผลงานและภูมิปัญญาพื้นบ้าน			
การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน			
7. จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวบนพื้นฐานของความสมดุลระหว่างความสะดวกสบายกับการรักษาธรรมชาติของชุมชนไว้			
8. ท่านต้องการให้มีการให้บริการแบบธุรกิจเช่น รถม้า รถนำชมโบราณสถาน โดยจัดเส้นทางเป็นวงกลมเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เที่ยวชมอย่างทั่วถึง			
9. ท่านต้องการให้มีแผนที่ คู่มือนำเที่ยว และป้ายบรรยายเพื่อให้การแนะนำและให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว			
10. ท่านต้องการให้มีการกำหนดพื้นที่สำหรับให้บริการนักท่องเที่ยวให้เพียงพอ เช่น ที่จอดรถ ห้องน้ำ สถานที่พัก ร้านอาหาร-เครื่องดื่ม และสถานที่จำหน่ายสินค้า หรือของฝากต่างๆ			
11. ท่านต้องการให้มีมัคคุเทศน์หรือผู้รู้คอยให้บริการนำชมเพื่อให้ นักท่องเที่ยวมีความรู้ที่ถูกต้อง			

แนวทางการพัฒนา	ความต้องการ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
12. ท่านต้องการให้ชาวบ้านในชุมชนหมู่บ้านร่วมกับผู้นำท้องถิ่น ร่วมกันบริหารจัดการพื้นที่และแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม และโปร่งใส			
13. ท่านต้องการให้มีการจัดบริการต่าง ๆ เช่นที่จอดรถ ห้องน้ำ สถานที่ พัก ร้านอาหาร-เครื่องดื่ม และสถานที่จำหน่ายสินค้า หรือของฝาก ต่างๆ ฯลฯ และควรเปิดโอกาสให้ชาวบ้านในชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม จัดทำ			
14. ท่านต้องการให้มีการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ไม่ควรมุ่งแสวงหาผลกำไรหรือเป็นการเอาเปรียบนักท่องเที่ยว มากเกินไป			
15. ท่านต้องการให้หน่วยงานราชการในท้องถิ่นหรือจังหวัดเป็น ผู้จัดการให้มีการบริการด้านความปลอดภัย การอำนวยความสะดวก ต่อการเดินทางของนักท่องเที่ยวทุกระดับ			
16. ท่านต้องการให้มีการร่วมมือกันระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐ หน่วยงาน ท้องถิ่นและคนในชุมชน จัดการขยะ น้ำเสีย และมลพิษต่าง ๆ เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม			
17. ท่านต้องการให้มีการร่วมกันวางแผนปรับปรุงพัฒนาและปรับ ภูมิทัศน์แหล่งท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมเวียงกุมกามทุก 6-12 เดือน เพื่อให้ชาวบ้านในท้องถิ่นช่วยกันหาทางดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ กลับมาเที่ยวอีก			

ส่วนที่ 4 ผลกระทบที่ได้รับจากการพัฒนาแหล่งอารยธรรมเวียงกุมกามเป็นแหล่งท่องเที่ยว

คำชี้แจง : จากการที่มีการพัฒนาเวียงกุมกามเป็นแหล่งท่องเที่ยว ทำให้ท่านได้รับผลกระทบต่าง ๆ

ต่อไป นี้อย่างไร? โปรดพิจารณาตามความจริงที่ท่านพบ

ผลที่ได้รับ	ความต้องการ		
	ดีขึ้น/ มากขึ้น	เหมือน เดิม	แย่ลง/ น้อยลง
ด้านที่อยู่อาศัยและการดำรงชีวิต			
1. สภาพแวดล้อมด้านที่อยู่อาศัย เช่น เสียง ฝุ่นละออง มลพิษ			
2. ความสงบเงียบของการดำรงชีวิตในหมู่บ้านชุมชน			
3. ความเป็นส่วนตัวของที่พักอาศัย			
4. ความสะดวกสบายในการเดินทาง เช่น ถนน รถเมล์ รถสองแถว			
5. ความสะดวกสบายในเรื่องสาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์			
ด้านเศรษฐกิจ			
6. การทำงานและประกอบอาชีพ			
7. รายได้จากการขายสินค้าชุมชน หรือร่วมกิจกรรมในหมู่บ้านชุมชน			
8. โอกาสในการทำมาหากินหารายได้จากนักท่องเที่ยว			
9. ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตประจำวัน เช่น อาหาร			
ด้านจิตสำนึกและความผูกพัน			
10. จิตสำนึกและความภูมิใจในแหล่งอารยธรรมเวียงกุมกาม			
11. ความผูกพันกับคนในหมู่บ้านชุมชนท้องถิ่น			
12. ความสัมพันธ์กับผู้นำชุมชน(กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน)			
13. ความร่วมมือช่วยเหลือกันระหว่างคนในหมู่บ้าน ชุมชนท้องถิ่น			
14. ความรู้สึกเป็นเจ้าของแหล่งอารยธรรมเวียงกุมกาม			
15. ความหวงแหนและให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐหรือ หน่วยงานราชการในท้องถิ่นในการดูแลรักษามรดกทาง วัฒนธรรมเวียงกุมกาม			

ภาคผนวก ข

ประวัติศาสตร์เวียงกุมกาม

(พ.ศ. 1839 - 2101) ในช่วงต้นพุทธศตวรรษที่ 19 ดินแดนล้านนาได้พัฒนาการบ้านเมืองจากแคว้นแคว้น นครรัฐมาสู่รัฐแบบอาณาจักร รัฐแบบอาณาจักรเป็นรัฐที่พยายามสถาปนาศูนย์อำนาจไว้ที่ราชธานี โดยรวบรวมแคว้นแคว้น- นครรัฐมาไว้ในพระราชอำนาจ แต่ควรเข้าใจว่า รัฐอาณาจักรไม่มีอำนาจมากมายดังเช่น รัฐชาติ ในสมัยใหม่ แม้จริงแล้ว พระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ในอาณาจักรรัฐโบราณ เป็นเพียงการแผ่อิทธิพลออกไปถึงเมืองต่าง ๆ เท่านั้น การแผ่อิทธิพลมีวิธีการมากมาย เช่น สร้างเครือข่ายทางเครือญาติ สร้างความเชื่อในพระพุทธรศาสนา ร่วมกัน เป็นต้น

อาณาจักรล้านนาเป็นรัฐในหุบเขาที่เกิดจากการรวมตัวของเมืองต่าง ๆ อย่างหลวม ๆ ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ข้อจำกัดจากลักษณะทางภูมิศาสตร์เป็นพื้นฐานสำคัญที่มีผลกระทบต่อรัฐในหุบเขาแห่งนี้แตกสลายได้ง่าย อาณาจักรล้านนาหมด สภาพความเป็นรัฐแบบอาณาจักรตลอดไป ในพุทธศตวรรษที่ 19 เกิดปรากฏการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญของภูมิภาคนี้คือ การสลายตัวของรัฐโบราณที่เคยรุ่งเรืองมาก่อน ดังเช่น กัมพูชา ทวารวดี ศรีวิชัย และพุกาม การเสื่อมสลายของรัฐโบราณได้เปิดโอกาสให้เกิดการสถาปนาเป็นอาณาจักรใหม่ของชนชาติไทยที่ผู้นำใช้ภาษา และวัฒนธรรมไทย อาณาจักรใหม่ที่เกิดขึ้นในพุทธศตวรรษที่ 19 ที่สำคัญคือล้านนา สุโขทัย และอยุธยา อาณาจักร ทั้งสามมีความเชื่อ ในพระพุทธรศาสนาแบบเถรวาทนิกายลังกาวงศ์เช่นเดียวกัน ความเชื่อดังกล่าว ได้สร้างสายสัมพันธ์ต่อกัน ขณะเดียวกันก็ได้ส่งเสริมการแข่งขันสร้างบุญบารมีของกษัตริย์ ซึ่งนำไปสู่การทำสงครามระหว่างอาณาจักร ดังกรณีสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถและพระเจ้าติโลกราช เรือสี่คอกที่วังขายนค้ำอยู่ตามลำน้ำ

ต้นกำเนิดเวียงกุมกาม

เวียงกุมกามเป็นเวียงที่พญามังรายสร้างขึ้น ในบริเวณชุมชนโบราณสมัยศรีวิชัยตามประวัติก่อนหน้าการสร้าง เวียงกุมกาม พญามังรายทรงยกทัพจากเมืองฝางมายึดครองเมืองศรีวิชัย พระองค์ประทับที่ศรีวิชัยอยู่ช่วงระยะเวลาหนึ่งก็มอบให้อ้ายฟ้าครองศรีวิชัยส่วนพระองค์แสวงหาที่สร้างเวียงใหม่และทรงเลือกหมู่บ้านแห่งหนึ่งที่อยู่ริมแม่น้ำปิง "ปิงห่าง" มาสร้างเป็นเวียงกุมกาม มูลเหตุกำหนดเวียงกุมกาม เวียงกุมกามกำหนดขึ้นเพราะพญามังรายทรงประสงค์จะสร้างเมืองหลวง แห่งใหม่แทนที่เมืองศรีวิชัย หลังจากที่พญามังรายยึดครองเมืองศรีวิชัยสำเร็จในราว พ.ศ. 1835 พระองค์ประทับที่ - ศรีวิชัยเพียง 2 ปี ก็แสดงความไม่พอใจจะใช้เมืองศรีวิชัยเป็นเมืองหลวงอีกต่อไป

แม้ว่าเมืองหริภุญไชยจะเป็นศูนย์กลางทางการเมือง การค้า ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นเวลาช้านานความไม่พอใจในเมืองหริภุญไชย คงเป็นเพราะข้อบกพร่องของตัวเวียง ที่สร้างมาประมาณ 500 ปี เวียงมีขนาดเล็กและคับแคบ ไม่สามารถขยายตัวเวียงได้เป็นไปได้อีกด้วย วัสดุและสิ่งก่อสร้างต่างๆ เพื่อความเหมาะสมกับรัฐที่อาณาเขตกว้างขวางขึ้น พญามังรายจึงหาสถานที่สร้างเมืองหลวงขึ้นใหม่โดยให้เมืองหริภุญไชยมีฐานะเป็นเมืองศูนย์กลางพุทธศาสนา ขณะที่เมืองหลวงแห่งใหม่จะเป็นศูนย์กลางทางการเมือง การค้าและการเมือง ข้อสังเกตจากการเลือกสถานที่สร้างเมืองหลวง "ทั้งกุมภกามและเชียงใหม่" พญามังราย จะเลือกสร้างในเขตแอ่งที่ราบเชียงใหม่-ลำพูน โดยไม่กลับไปสร้างเมืองหลวงในเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำที่กักซึ่งอยู่ทางตอนบน " ตามตำนาน พญามังรายไม่เสด็จกลับไปประทับอีกเลย" ทั้งนี้คงเพราะเขตแอ่งที่ราบเชียงใหม่-ลำพูน มีทำเลที่ตั้งเหมาะสมต่อการเป็นเมืองหลวงของอาณาจักรล้านนา มากกว่าเขตที่ราบลุ่ม แม่น้ำกก กล่าวคือเขตแอ่งที่ราบเชียงใหม่-ลำพูนเป็นบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำที่มีที่ราบติดต่อกันไปเป็นผืนใหญ่ที่สุดในภาคเหนือ จะสามารถปลูกข้าวได้อย่างกว้างขวาง และยังสามารถทำการค้ากับเมืองทางตอนใต้ได้อย่างสะดวก

นอกจากนั้นตำแหน่งที่ตั้งเมืองหลวงก็จะอยู่เหนือเมืองหริภุญไชยขึ้นมา" ดังตำแหน่งของเมืองกุมภกาม และเชียงใหม่ "ซึ่งสะท้อนความคิดของพญามังรายที่ไม่ขยายอำนาจลงทางใต้อีกต่อไป และทรงพอใจในเขตแอ่งที่ราบเชียงใหม่-ลำพูน โดยเฉพาะ ตรงบริเวณเหนือเมืองหริภุญไชย เนื่องจากที่ตั้งของเวียงมีความสำคัญมาก จะต้องอาศัยสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ที่เอื้ออำนวยต่อการเจริญเติบโตของสังคมเมืองขนาดใหญ่ โดยเฉพาะที่ตั้งเวียงที่มีฐานะเป็นเมืองหลวงย่อมจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสม การเลือกที่ตั้งเวียงกุมภกามก็คงมีการพิจารณาถึงความเหมาะสมแล้ว

ขณะที่ราชวงศ์ล้านนานิยมตั้งบ้านแปลงเมือง "อยู่จุ่มดอย" นอกจากวัฒนธรรมในการตั้งเมืองแล้ว ล้านนาใน ขณะที่มีเวียงกุมภกามเป็นเมืองหลวงยังรับเอาวัฒนธรรมจากหริภุญไชยในอีกหลายด้าน เป็นต้นว่าตัว อักษรธรรมล้านนาหรือที่เรียกว่า ตัวเมือง นั้นได้ดัดแปลงมาจากอักษรมอญหริภุญไชย หรือด้านศิลปวัฒนธรรม วัดคู่คำ หรือ วัดเจดีย์เหลี่ยม ที่เวียงกุมภกามก็สร้างตามแบบวัดคู่กุดของหริภุญไชย เป็นต้น จึงเกิดขึ้นตั้งแต่ครั้งนั้น ศิลปวัฒนธรรมแบบล้านนาจึงค่อย ๆ ก่อรูปขึ้นด้วยการ หล่อหลอมศิลปวัฒนธรรมที่หลากหลาย จนเป็นเอกลักษณ์ใหม่ของล้านนา พญามังรายประทับอยู่ที่เวียงกุมภกามได้เพียง ๕ ปี ปรากฏว่าในฤดูฝนเกิดน้ำท่วมเมือง อีกทั้งทำให้ประชาชนเดือดร้อนไม่เหมาะสมจะเป็นเมืองหลวงถาวร ได้จึงทรงแสวงหาสถานที่ที่มีชัยภูมิอันเหมาะสมแก่การตั้งเมืองใหม่เพื่อจะให้ เป็นศูนย์กลางอำนาจของอาณาจักร ล้านนาที่มั่นคงถาวร ปัจจุบันตั้งอยู่ในบริเวณหมู่บ้านในตำบลท่าวังตาล อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โดยอยู่ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ประมาณ 5 กิโลเมตร สภาพปัจจุบันของเวียงกุมภกาม ถูกทำลายลงไปมากจากรายงานของหน่วยศิลปากรที่ 4

กองโบราณคดี กรมศิลปากรได้สำรวจไว้ ปรากฏพบร่องรอยแนวกำแพงเมือง ซากโบราณสถาน และเศษเครื่องปั้นดินเผามากมายดังนั้นก็ได้นำมาขุดใน ส่วนที่เป็นซากโบราณสถานขึ้น เช่น วัดาร วัดกานโถมซึ่งถือว่าเป็นศูนย์กลาง

ประวัติความเป็นมา อำเภอสารภี เดิมชื่อ "อำเภอข่างเนิ้ง" จัดตั้งเป็นอำเภอเมื่อ ร.ศ.109 ตรงกับ พ.ศ.2434 ที่ตำบลข่างเนิ้ง เหตุที่อำเภอนี้มีชื่อดังนี้ เพราะตั้งอยู่ที่ อำเภอข่างเนิ้ง คำว่า "ข่าง" หมายความว่าต้นข่าง คำว่า "เนิ้ง" เป็นภาษาพื้นเมือง หมายความว่า "โน้มเอน" ทั้งนี้เพราะแต่เดิม เป็นป่าข่าง ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2470 ท้าวพญาขุน และประชาชนส่วนมากได้เสนอแนะต่อนายอำเภอว่า ชื่ออำเภอข่างเนิ้งไม่ไพเราะ ควรเปลี่ยนชื่ออำเภอใหม่เป็น "อำเภอสารภี" ซึ่งเป็นชื่อของตำบลหนึ่งในอำเภอนี้ คำว่า "สารภี" เป็นชื่อไม้ยืนต้นซึ่งมีอายุยืนนานมาก อยู่ที่วัดสารภี ตำบลสารภีและที่อื่นๆ เป็นจำนวนมากในสมัยนั้น โดยทั่วไปเมื่อฤดูกาลออกดอกจะมีสีสรรค้งดงาม กลีบสีเหลืองอ่อน เกสรสีเหลืองเข้ม ส่งกลิ่นหอมอบอวล ชาวบ้านนิยมเก็บไว้ปรุงยา และนำเกสรมาตากแห้งผสมน้ำคำหัว ในประเพณีสงกรานต์ สำหรับบริเวณที่ตั้งอำเภอในปัจจุบันนี้ เดิมเป็นที่ตั้งของวัดร้าง ชื่อวัด เชียงยืน มีกำแพงล้อมรอบ เรียกกันว่า "เวียงหมาก" สันนิษฐานว่า เป็นเวียงชั้นนอกของเวียงกุมกาม (วัดช้างค้ำ หมู่ที่ 11 ตำบลท่าวังตาล ปัจจุบัน)

ลักษณะทางกายภาพเวียงกุมกาม

ร่องรอยของเวียงกุมกามปรากฏอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลท่าวังตาล อำเภอสารภี จังหวัด เชียงใหม่ โดยมีระยะห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ประมาณ 5 กิโลเมตร ลักษณะที่ตั้งและรูปร่างของเวียงกุมกามนั้น จากการศึกษารูปถ่ายทางอากาศและการสำรวจร่องรอยของคูน้ำคันดินที่เป็นกำแพงเวียงโบราณที่เหลืออยู่พบว่า เวียงกุมกามมีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามีความยาวประมาณ 850 เมตร ไปตามแนวทิศตะวันออกเฉียงใต้สู่ทิศตะวันออกเฉียงเหนือและกว้างประมาณ 600 เมตร ตัวเมืองยาวไปตามลำน้ำปิงสายเดิมที่เคยไหลไปทางด้านทิศตะวันออกของเมือง

ดังนั้นในสมัยโบราณตัวเวียงกุมกามจะตั้งอยู่บนฝั่งทิศตะวันตกหรือฝั่งเดียวกับเมือง เชียงใหม่ แต่เนื่องจากกระแสน้ำปิงเปลี่ยนทิศทาง จึงทำให้เวียงกุมกามเปลี่ยนมาตั้งอยู่ทางฝั่ง ด้านตะวันออกดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ช่วงเวลาของการเปลี่ยนแปลงกระแสน้ำดังกล่าวคาดว่าน่าจะ อยู่ระหว่างพุทธศตวรรษที่ 23 การเปลี่ยนแปลงของกระแสน้ำครั้งนั้น ทำให้เกิดน้ำท่วม เวียงกุมกาม ครั้งใหญ่จนเวียงกุมกามล่มสลาย และวัดวาอารามจมอยู่ใต้ดินทราย จนกลายเป็นเมืองร้างไปในที่สุด

การล่มสลายของเวียงกุมกาม

เวียงกุมกามกำเนิดในรัชสมัยพญามังราย และมีความเจริญรุ่งเรืองสืบต่อมาจนกระทั่งถึงสิ้นสมัยราชวงศ์มังราย (พ.ศ. 1839 - 2101) ในช่วงระยะเวลาสองร้อยกว่าปีที่เวียงกุมกามมีความเจริญรุ่งเรืองนั้น เป็นผลจากที่ตั้งเวียงกุมกามซึ่งตั้งอยู่ริม แม่น้ำปิง (ปิงห่าง) ในอดีตแม่น้ำปิงเป็นเส้นทางคมนาคมสายสำคัญ แม่น้ำปิงจะไหลผ่านเวียงเชียงใหม่ เวียงกุมกามและเวียงลำพูน และไหลไปสู่เมืองทางตอนใต้เมืองที่แม่น้ำปิงไหลผ่านสามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างสะดวก เวียงกุมกามตั้งอยู่บนเส้นทางคมนาคม และเป็นเส้นทางผ่านของสินค้า เวียงกุมกามจึงมีฐานะเป็นศูนย์การค้า แม่น้ำปิง (ปิงห่าง) เปรียบเสมือนเส้นชีวิตของเวียงกุมกามที่ส่งผลให้เวียงกุมกามกำเนิดและเจริญรุ่งเรือง และในที่สุดแม่น้ำปิงก็ท่วมท้น ทำลายเวียงกุมกาม น้ำท่วมเวียงกุมกามครั้งใหญ่ทำให้แม่น้ำปิงเปลี่ยนเส้นทางจากเดิมซึ่งเคยไหลในแนวปิงห่าง คือไหลไปทางด้านตะวันออกของเวียงกุมกาม หลังจากนั้นน้ำท่วมแม่น้ำปิงเปลี่ยนมาไหลทางด้านตะวันตกของเวียงกุมกาม ซึ่งกลายเป็นแนวแม่น้ำปิงในปัจจุบัน อุทกภัยครั้งใหญ่ที่เวียงกุมกาม สถาปัตยกรรมต่าง ๆ เหลือเพียงแต่ซากวิหารและเจดีย์ร้าง ซึ่งจมอยู่ใต้ดินในระดับ ความลึกจากพื้นดินปัจจุบันลงไปเฉลี่ยประมาณ 1.50 -2.00 เมตร วัดที่จมดินลึกที่สุดคือวัดอ้อค้าง มีชั้นดินปิดทับ อยู่ ประมาณ 1.80 - 2.30 เมตร จากระดับพื้นดินเดิมของวัด วัดที่จมดินลึกรองจากวัดอ้อค้าง คือวัดปู่เปี้ย ซึ่งอยู่ในระดับความลึก จากพื้นดินปัจจุบัน ประมาณ 1.50 -2.00 เมตร จากสภาพวัดซึ่งอยู่ต่ำกว่าพื้นดิน ปัจจุบันลงไปมากทำให้เวียงกุมกามได้รับการสมญานามว่า เมืองใต้ดิน บริเวณวัดอ้อค้างถูกน้ำท่วมใหญ่ ทิศทางของกระแสน้ำมาจากทิศเหนือ และตะวันตกเฉียงเหนือ ไหลเข้ามาทางด้านตะวันตกของวัดอ้อค้าง มาปะทะกับวิหารด้านตะวันตกเฉียงเหนือ การปะทะกับวิหารทำให้กระแสน้ำอ่อนกำลังลง กรวดและทรายหยาบมากจะตกจมลงในบริเวณนี้ กระแสน้ำที่ไหลมาจะต้องไหลเชี่ยวและแรงพอสมควร จึงพัดพาก้อนกรวดทรายขนาดโตกว่า 4 มิลลิเมตรได้ ตะกอนเหล่านี้มีลักษณะกลมมนเหมือนก้อนกรวดตามท้องน้ำ และบางแห่งวางตัว เป็นชั้น เฉียงระดับ

การฟื้นฟูชุมชนเวียงกุมกาม

เวียงกุมกาม อาจจะยังเป็นชื่อที่ยังไม่แพร่หลายเป็นที่รู้จักกันมากนัก แต่เมื่อประมาณต้นปี พ.ศ.2527 ที่ผ่านมานั้น ได้มีการสำรวจและขุดค้นทางโบราณคดีในบริเวณเวียงกุมกาม ปรากฏว่าได้พบหลักฐานที่สำคัญและน่าสนใจเป็นอันมาก ซึ่งหลักฐานดังกล่าวเหล่านั้นจะช่วย คลี่คลายเรื่องราวทางประวัติศาสตร์บางตอน โดยเฉพาะในช่วงระยะเวลาหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างแคว้นหริภุญไชยมาสู่แคว้นล้านนา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งศิลาจารึกที่ขุดค้นพบที่บริเวณแหล่ง ขุดค้นเวียงกุมกามนี้ นั้น เป็นหลักฐานชิ้นที่สำคัญที่สุดเกี่ยวกับวิวัฒนาการของอักษรไทย ซึ่งยังไม่ปรากฏพบที่

แห่งใดมาก่อนด้วยเหตุนี้บทความดังกล่าวจึงมุ่งเน้นที่จะแสดงเรื่องราวของเวียง กุมกามให้รู้จัก และแสดงหลักฐานที่สำคัญที่ค้นพบดังกล่าว ให้เป็นที่ประจักษ์ แจ่ม ต่อไป

เรื่องราวของเวียงกุมกามนั้นมีปรากฏเป็นหลักฐานในเอกสาร ตำนานที่เกี่ยวข้องกับ แคว้นล้านนาอย่างชัดเจน โดยกล่าวว่า เป็นเมืองที่พญามังรายทรงโปรดให้สร้างขึ้น หลังจากที่กรีธา ททัพจากเชียงรายมายึดลำพูนจากพญาธิบาได้ใน พ.ศ.1824 และต่อมาทรงมอบเมืองลำพูนให้อ้ายฟ้า ปกครองลำพูนแทนพระองค์เมื่อ พ.ศ.1826 จากนั้นพระองค์ก็เสด็จ ไปสร้าง เมือง ณ ทิศเบื้อง ตะวันออกเฉียงเหนือของเมืองลำพูน ประทับอยู่ได้ 3 ปี เห็นเป็นที่ลุ่มเป็นที่ล้าบากจึงทรง ย้ายมา สร้างเมืองใหม่เรียกว่า เวียงกุมกาม เมื่อ พ.ศ.1829 ณ โกลีลำน้ำปิงโดยโปรดให้ขุดคูเวียงทั้งสี่ด้าน ไช น้ำแม่ปิงให้ขัง ไว้ในคูเวียงและตั้งลำเวียงรอบทุกเมือง พญามังรายทรงประทับอยู่จนถึง พ.ศ.1835 ก็ ทรงพบชัยภูมิที่จะสร้างเมืองใหม่บริเวณ เชียงคอยสุเทพ และต่อมาทรงสร้างเมืองใหม่คือ เมือง เชียงใหม่ เมื่อ พ.ศ.1839 นับแต่นั้นมาเชียงใหม่ก็เป็นราชธานี และศูนย์กลางของแคว้นล้านนาตลอด มาแต่อย่างก็ตามเวียงกุมกามก็ยังเป็นเมืองที่มีความสำคัญเป็นชุมชนใหญ่ควบคู่กับเมืองเชียงใหม่มา ตลอด มีเรื่องราว ปรากฏในเอกสาร ตำนานตลอดมา จนกระทั่งเข้าสู่ยุคเสื่อมโทรมถูกปล่อยทิ้งไว้ ในช่วงระยะเวลาเดียวกับเมืองเชียงใหม่ ที่เข้าสู่ยุคเจริญในพุทธศตวรรษ ที่ 24 ปัจจุบันเวียงกุมกาม ตั้งอยู่ในเขต ตำบลท่าวังตาล อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ หรือ ทิศตะวันออกเฉียงใต้ของเมือง เชียงใหม่ประมาณ 5 กิโลเมตร ร่องรอยของแนวกำแพงดินเวียง กุมกามยังปรากฏให้เห็นชัด อยู่เป็น ช่วงๆ และจะสามารถเห็นได้ชัดเจนจากการตรวจสอบ ภาพถ่ายทางอากาศ โดยมีรูปแบบเป็น รูป สี่เหลี่ยมผืนผ้ายาวไปตามทิศตะวันออกสู่ทิศตะวันตก สิ่งที่น่าสนใจที่สุดจากการขุดค้นครั้งนี้ มีอยู่ สองประการ คือ

ประการที่หนึ่ง พระพิมพ์ดินเผาที่ถูกขุดพบอันเป็นมูลเหตุให้ทำการขุดค้นทางโบราณคดี ครั้งนี้นั้นเป็น การพระพิมพ์ ดิน เผาศิลปะแบบลำพูน ได้ขุดพบบริเวณภายใต้รากฐานของสถูปเจดีย์ ขนาดเล็ก ด้านหลังวิหาร โถงและ ชุ่มปราสาท จากการศึกษาลักษณะของกระจายของพระพิมพ์ดิน เผาที่ฝังอยู่และตรวจสอบชั้นดินทางโบราณคดีพบว่า กลุ่มพระพิมพ์ดินเผาดังกล่าวเป็นสิ่งที่มียุ่มา ก่อน และไม่มีความสัมพันธ์กับการก่อสร้างวิหารกาน โถงและสถูปเจดีย์ หลักฐานดังกล่าวค่อนข้าง จะแน่ชัดและเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นว่า ก่อนที่พญามังรายจะมาสร้างเวียงกุมกามในบริเวณแห่งนี้เคย เป็นชุมชนสมัยทริภุญชัย มาก่อนอย่างน้อยก็ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 17 เป็นต้นมา และหลักฐาน ดังกล่าวก็สอดคล้อง หลักฐานที่สำคัญอีกอันหนึ่งคือ ศิลจารึก ดังที่จะได้กล่าวต่อไป

หลักฐานดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มประชากรที่มีวัฒนธรรมแบบทริภุญชัยหรือ ลำพูนนั้น ได้มีพื้นฐานตั้งรกรากกระจายอยู่โดยทั่วไปในแถบที่ลุ่มแม่น้ำปิงเชียงคอยสุเทพก่อนที่ พญามังรายจะเข้ามาตั้งบ้านสร้างเมืองอย่างมั่นคง ดังเราจะพบว่าหลักฐานได้จากอีกหลายๆ แห่งเช่น

ที่บนยอดคอคอยล์นูนเหนือคอคอยล์เทพ ที่วัดคอคอยล์และกลุ่มโบราณสถานร้างเชิงเขาคอคอยล์เทพหลายๆแห่ง เป็นต้น และพื้นฐานเหล่านี้เองที่หล่อหลอมประชาชน รูปแบบทางศิลปกรรม และสถาปัตยกรรมเข้ามาเป็นแบบฉบับล้านนาในที่สุด

หลักฐานที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งใน การขุดค้นที่ขุมปราสาทหรือขุมโงง ที่ประดิษฐานพระพุทธรูปที่ต่อเชื่อมกับตัววิหารนั้น จากการขุดลึกลงไปใรรากฐานของแท่นฐานพบว่าภายใต้แท่น ฐานนั้นมีร่องรอยของกองกระดูกสัตว์ใหญ่ประเภท วัด ควาย หรือม้าถูกเผาปนเข้ากัน มีประทีปดินเผา และชิ้นส่วนพระพิมพ์ดินเผาปนอยู่ในหลุมรวมกัน ดูเหมือนเป็นพิธีกรรมทำนองคล้ายพิธีบางอย่าง ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็น สิ่งที่ยังไม่เคยพบในโบราณสถานแห่งใดมาก่อน ลักษณะเช่นนี้อาจจะสะท้อนให้เห็นถึงลัทธิความเชื่อที่มีลักษณะผสมผสานกันระหว่างพุทธศาสนากับความเชื่อบางประการ ในช่วงระยะหัวเลี้ยวหัวต่อที่กลุ่มชนชาวโยนก ที่รับเอาอิทธิพลวัฒนธรรม พุทธศาสนาของหริภุญชัยมาใหม่ๆ ก็เป็นไปได้

หลักฐานประการที่สอง และสำคัญที่สุดที่ได้จากการขุดค้นบริเวณซากวิหารกานโถมครั้งนี้ก็คือ ได้พบชิ้นส่วนของศิลาจารึกจำนวน 5 ชิ้น สลักบนศิลาทรายสีแดง จากการศึกษาของ ดร.ฮันส์ เพนซ์ ผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศของ สถาบัน วิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้สรุปว่าศิลาจารึกทั้ง 5 ชิ้นนี้เดิมคงเป็นจารึกอยู่ในหลักเดียวกันและ จารึกในช่วงระยะเวลาที่แตกต่างกัน แต่ต่อมาได้แตกกระจายออกจากกันไม่สามารถนำมาประกอบรวมกันได้ และมีส่วนที่ขาดหายไปหลายชิ้น ทั้งนี้เนื่องจาก เดิมซากโบราณสถานดังกล่าวเป็นเนินดินสูงเมื่อประมาณ 60 กว่าปีมาแล้ว ได้มีการไถปรับพื้นที่ดังกล่าว ให้เรียบเป็นสนามหน้าโรงเรียน

ดังนั้นบรรดาหลักฐานต่างๆ ตลอดจนศิลาจารึกก็ถูกกวาดกระจัดกระจายฝังอยู่ในดินทั่วไป จากการศึกษาร่องรอยของจารึกทั้ง 5 ชิ้น ปรากฏว่ามีลักษณะอักษรแบ่งออกได้เป็น 3 ชนิดคือ

1. อักษรมอญ ซึ่งเป็นอักษรที่เก่าที่สุดประมาณว่ามีอายุที่จารึกขึ้นในราว พ.ศ.1750-1850
2. อักษรที่มีลักษณะระหว่างอักษรมอญกับอักษรไทย ซึ่งนับได้ว่าเป็นหลักฐานที่สำคัญมากที่สุดที่ยังไม่เคย ปรากฏพบในที่แห่งใดมาก่อน เป็นลักษณะของอักษรที่แสดงวิวัฒนาการในช่วงเวลาที่คนไทยเริ่ม อักษรมอญมาเปลี่ยนแปลงเป็นอักษร ไทยใหม่ๆ เพื่อใช้เขียนเป็นภาษาไทย ประมาณว่าจารึกในราว พ.ศ.1820-1860 นับเป็นอักษรไทยยุคต้น ที่ยังไม่เคยพบที่ใดมาก่อน
3. อักษรสุโขทัยและฝักขามรุ่นแรก เป็นจารึกครั้งสุดท้ายก่อนประมาณ พ.ศ.1940

วัดกานโถม(วัดช้างค้ำ)

ตั้งอยู่ในเขตท้องที่หมู่ที่ 11 ตำบล ท่าวังตาล วัดกานโถม ประกอบด้วยวิหารหันหน้าไปทางทิศตะวันตก ด้านหลังมีอาคารเชื่อมต่อออกไปมีลักษณะเป็นมณฑปหลังวิหารเป็นที่ประดิษฐานเอกสารพงสาวดารโยนกระบுவ่าพญามังรายโปรดให้ สร้างวัดกานโถมขึ้นในราวปี พ.ศ. 1833 ประกอบด้วยฐานเจดีย์มีฐานกว้าง 12 เมตร สูง 18 เมตร ทำซุ้มคูหาที่ทิศใช้พระพุทธรูป ซ่อนเป็นสองชั้น ชั้นล่างไว้พระพุทธรูป 4 องค์ ชั้นบนไว้พระพุทธรูปยืนองค์หนึ่ง มีรูปอัครสาวกโมคคัลลาน์สารีบุตร และพระอินทร์ รูปนางธรรณีไว้สำหรับพระพุทธรูปด้วย

นอกจากนี้ในบริเวณวัดกานโถมยังมีดินสริมหาโพธิ์ที่ได้อัญเชิญเมล็ดจากเมืองลังกาในครั้งโบราณและหลักฐานทางโบราณคดีที่สำคัญ นอกจากนี้พบพระพิมพ์ดินเผาสกุลช่างหริภุญไชยจำนวนหนึ่งแล้วยังพบจารึกหินทรายสีแดงเป็นอักษร ได้แบ่งเป็น 3 ชนิด คือ อักษรมอญ อักษรที่มีลักษณะระหว่างอักษรมอญกับอักษรไทย และอักษรสุโขทัย และฝักขามรุ่นแรก ภายในวัดกานโถม (ช้างค้ำ) มีดินโพธิ์ที่เก่าแก่ มีพระพุทธรูปซึ่งเป็นที่เคารพสักการะและมีหอพญามังราย หรือ ศาลพญามังราย ซึ่งเป็นที่สถิตของเทพ และเป็นที่เคารพสักการะของประชากรในลแวกนั้นมาตั้งแต่โบราณ และวัดกานโถมนี้ เป็นวัดที่มีพระสงฆ์เข้าพรรษาอยู่ภายในวัด และมีพุทธศาสนิกชนทำบุญและร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ในวันสำคัญ ๆ ทางศาสนาอยู่เป็นประจำ

บ่อน้ำทิพย์ที่คาดว่าสร้างมาพร้อมกับวัดกาน โถม

วัดปู่เปี้ย

ตั้งอยู่บริเวณที่เข้าใจว่าเป็นแนวคูน้ำคันดิน ด้านทิศตะวันตกของเวียงกุมกามอยู่ลึกลงไปจากผิวดินปัจจุบันประมาณ 2 เมตร ประกอบด้วย วิหาร เจดีย์ อุโบสถ และส่วนประกอบปลีกย่อยอื่น ๆ เช่น แท่นบูชา และศาลผีเสื้ออยู่ด้านหน้า พระอุโบสถทั้งวิหารและอุโบสถ อยู่ข้างเคียงกันต่างหันทิศไปทางทิศตะวันออก โดยเฉพาะวิหารมีร่องรอยของการก่อสร้าง ซ่อมกันมาหลายสมัย ส่วนองค์เจดีย์นั้นมีลักษณะทางศิลปกรรมที่มีทั้งแบบสุโขทัยและแบบล้านนา รวมกันกล่าวคือมีเรือนธาตุสูง รับบ่องค์ระฆังขนาดเล็ก องค์ระฆังและส่วนยอดแบบสุโขทัย อายุสมัยของการสร้างองค์

เจดีย์เปี้ยน่าจะอยู่ใน รัชสมัยของพญาติโลกราชลงมา ในราว พ.ศ. 1998 – 2068 ซึ่งในปัจจุบันได้รับการบูรณะแล้ว

วัดเจดีย์เหลี่ยม

วัดเจดีย์เหลี่ยม หรือวัดกู่คำ ประวัติความเป็นมาเริ่มที่เวียงกุมกามของพญามังรายนั้น พระองค์ให้ขุดคูเวียงหาทั้งสี่ด้านและไขน้ำปิงเข้าสู่คูเวียง และตั้งลำเวียง (ค่าย) ไว้โดยรอบ แล้วให้ขุดหนองสระไว้ใกล้ที่ประทับใน ขณะที่ขุดนั้นพระองค์ ทรงเยี่ยมพระแก่ลคนขุดทุกวัน หนองนั้นจึงได้ชื่อ หนองต่าง (หน้าต่าง) พระองค์ทรงโปรดให้เอาดินที่ขุดออกจากหนองนี้ปั้นอิฐก่อเจดีย์กู่คำ คือ เจดีย์เหลี่ยม ไว้ในเวียงกุมกามนั้นเพื่อเป็นที่สักการะของประชาชนทั้งหลาย เจดีย์นี้มีฐานกว้าง 8 วา 1 สอก สูง 22 วา เป็นรูปเสมอกันโดยถ่ายแบบมาจากวัดจามเทวี (วัดกู่กุด) ลำพูน ซึ่งเป็นแบบศิลปกรรมของลพบุรีมีพระพุทธรูปยืนอยู่ในซุ้มพระทั้งสี่ด้าน ด้านละ 15 องค์ รวม 60 องค์ กล่าวกันว่าเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระราชาทั้ง 60 พระองค์ ยอดเจดีย์แปลมขึ้นเป็นตุ่มไม่มีฉัตรเหมือนเจดีย์ทั่ว ๆ ไปคล้ายกับสถูป คนทั้งหลายจึงเรียกว่า เจดีย์กู่คำ

วัดอีค่าง (วัดอีค่าง)

อยู่ติดกับแนวคูน้ำ – ค้นดินด้านทิศตะวันตกของเวียง อยู่ลึกลงไปใต้ผิวดินปัจจุบัน ประมาณ 2 เมตร ประกอบด้วยวิหารและเจดีย์ตั้งอยู่บนฐานเดียวกัน เป็นแบบล้านนาดั้งเดิมอย่างเต็มตัว เจดีย์อีค่างนี้จึงอยู่ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 21 หรือ ในรัชสมัยของพระเมืองแก้ว และไม่เก่าไปกว่าพุทธศักราช 2060 ตัววิหารหันทิศไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านหลัง วิหารมีอาคารเชื่อมต่อกันหลายมณฑล ส่วนเจดีย์อยู่หลังสุดบริเวณ โดยรอบมีทางเดินสำหรับประทักษิณซึ่งปัจจุบันได้รับการบูรณะแล้ว

วัดพระธาตุขาว

ตั้งอยู่บริเวณที่เข้าใจว่านอกแนวคูเมืองเวียงกุมกาม เยื้องออกไปทางทิศตะวันตกอยู่ลึกจากผิวดินปัจจุบันประมาณ 1 เมตรประกอบไปด้วยวิหาร เจดีย์และพระอุโบสถตัววิหารหันทิศออกไปทางทิศเหนือมีอยู่ด้านหลังลักษณะทางสถาปัตยกรรมของเจดีย์เป็น เจดีย์กลมตั้งอยู่บนฐานสี่เหลี่ยมย่อมุมแบบศิลปกรรมล้านนา อาศัยอยู่ในราวพุทธ-ศตวรรษที่ 21 ตรงที่ประดิษฐานพระพุทธรูปในพระอุโบสถ มีพระพุทธรูปปูนปั้นชำรุดขนาดใหญ่ฉาบด้วยปูนขาวตกอยู่ เข้าใจว่าชื่อของวัดคงเรียกตามลักษณะของพระพุทธรูปนี้ ซึ่งปัจจุบันได้รับการบูรณะแล้ว

วัดกุฎีด้อม

ลิขสิทธิ์
Copyright ©
All rights reserved

ของใหม่
University
reserved

ตั้งอยู่ในเขตบ้านท่าวังตาล ตำบลท่าวังตาล อยู่นอกเขตเวียงกุมกาม ติดกับแนวคูเมือง – กำแพงเมืองด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ สามารถเดินทางมาจากวัดปู่เปี้ย หรือตามถนนทางแยกเข้าเวียงกุมกามด้านหน้าวัดเจดีย์เหลี่ยม(ภูค่า) ประกอบด้วย วิหารเจดีย์ และแท่นบาชานจำนวน 2 แท่น ล้อมรอบด้วยแนวกำแพงแก้ว ซึ่งปัจจุบันรับการบูรณะแล้ว

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

วัดกุฎีป่าด้อมน่าจะก่อสร้างขึ้นในระยะเวลาที่พญามังรายประทับอยู่ที่เวียงกุมกาม ระหว่างปี พ.ศ. 1835 – 1839 วัดกุฎีป่าด้อม (กุฎีเป็นภาษาถิ่น หมายถึง เจดีย์ ไม่ปรากฏประวัติความเป็นมาใน เอกสารและตำนานทางประวัติศาสตร์ เป็นชื่อที่ชาวบ้านเรียกกัน เนื่องจากอยู่ในเขตที่ดินของป่า ด้อม กำลังมีการขุดบูรณะเพิ่มเติม

ลิขสิทธิ์ © by Chiang Mai University
All rights reserved

วัดพระเจ้าองค์ดำ

ตั้งอยู่ในเขตท้องที่หมู่ที่ 1 ตำบลท่าวังตาล ตั้งอยู่ในเขตกำแพงเวียงกุมกามทางมุมด้านทิศเหนือ พื้นที่ทั่วไปเป็นตะกอนลูกคลื่น ภายในวัดมีเนินโบราณสถานเนินดินแรกอยู่ทางเหนือกว้างประมาณ 40 เมตร ยาวประมาณ 14 เมตร สูง 3.50 เมตร วางตัวทางแนวทิศเหนือ - ใต้ เนินดินนี้ชาวบ้านเรียกว่า “เนินพญามังราย” ซึ่งปัจจุบันได้รับการบูรณะแล้ว

ลิขสิทธิ์

Copyright

All rights reserved

องใหม่

iversity

วัดพญามังราย

ตั้งอยู่ ในเขตกำแพงเมืองเวียงกุมกามทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ประกอบด้วยด้วยเจดีย์ อยู่หลังวิหาร อุโบสถ และซุ้มประตูโขงอยู่ทางด้านหน้า ลักษณะเจดีย์เป็นศิลปะแบบล้านนา ตั้งอยู่บนฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัสยกเก็จ รองรับเรือนธาตุที่ซุ้มพระ 4 ด้าน ประดับลวดลายปูนปั้น คล้ายกับเจดีย์ป่าสักเมืองเชียงใหม่ วัดพญามังรายสันนิษฐานว่าคง สร้างราว ในพุทธศตวรรษที่ 20 ซึ่งปัจจุบันได้รับการบูรณะแล้ว

วัดหัวหนอง

ตั้งอยู่ในเขตคูเมือง กำแพงเมืองก่อนไปทางทิศเหนืออยู่ลึกจากผิวดินปัจจุบัน ประมาณ 50 – 80 เซนติเมตร ประกอบด้วย ซุ้มประตูอุโบสถและมณฑป และวิหารใหญ่ ประกอบองค์เจดีย์ พบว่ามีการก่อสร้างเพิ่มเติมซ้อนทับกันมาอย่างน้อย 2 ครั้ง หลักฐานที่สำคัญคือเจดีย์หลังวิหาร เมื่อลอกฐานกระดานออกดูด้านหนึ่ง คือทางด้านทิศใต้มีปฏิมากรรมปูนปั้นรูปช้างคำ หมอบรอบองค์เจดีย์อยู่ทั้งหมด 20 ตัว

วัดศรีบุญเรือง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © Chiang Mai University
All rights reserved

ตั้งอยู่นอกเขตเวียงกุมกาม เรียงตัวอยู่ตลอดชายตลิ่งแม่น้ำปิงสายเดิม ปัจจุบันได้รับการบูรณะแล้ว

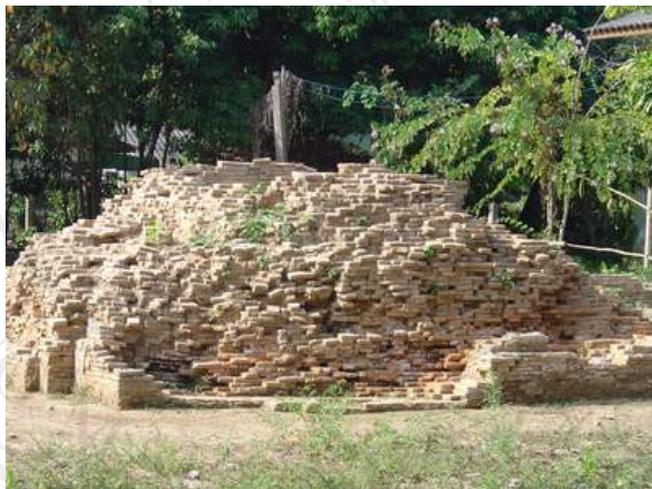

วัดกุมกามร้าง

ตั้งอยู่บ้านช้างค้ำ หมู่ที่ 11 ตำบลท่าวังตาล อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในเวียงกุมกามด้านทิศตะวันออกวัดกุมกามร้าง เป็นชื่อเรียกโบราณสถานตามชื่อเวียงกุมกาม ไม่ปรากฏชื่อและความเป็นมาของวัดนี้ในเอกสารทางประวัติศาสตร์ โบราณสถานประกอบด้วย วิหารตั้งอยู่หน้าเจดีย์ หันหน้าไปทางทิศตะวันออก วิหารมีขนาดใหญ่ วิหารพังทลายลงเหลือเพียงฐานและเรือนธาตุบางส่วน ลักษณะเจดีย์เป็นเจดีย์ทรงแปดเหลี่ยมที่ได้รับอิทธิพลมาจากเจดีย์แปดเหลี่ยม

วัดจามเทวี จังหวัดลำพูนพิจารณาจากรูปแบบสถาปัตยกรรม สามารถกำหนดอายุสมัยได้ราวต้นพุทธศตวรรษที่ 19

วัดธาตุน้อย

เป็นวัดเล็ก ๆ ตั้งอยู่ห่างจากวัดกานโถมก่อนไปทางทิศตะวันตก ซึ่งอยู่ติดกับอาคารของ
ผู้อยู่อาศัยอย่างค่อนข้างหนาแน่น และอยู่ลึกลงไปจากผิวดินปัจจุบันประมาณ 1 เมตร ประกอบด้วย
วิหาร เจดีย์ ตั้ววิหาร หันไปทางทิศเหนือ ส่วนฐานเจดีย์อยู่ด้านหลังวิหารทัพสัมภาระ ทั้งหมด
ประกอบด้วยอิฐ ดินเผา ไม้ถ่อปูน ด้านนอกฉาบด้วยปูนขาว ลักษณะทางสถาปัตยกรรมของ
ศิลปกรรมที่พบภายหลังหรือขณะทำการขุดแต่ง น่าจะอยู่ในช่วงพุทธศักราชที่ 19 – 20

วัดคูขาว

ภายในวัดคูขาวมีธาตุคูขาว ตั้งอยู่ริมทางหลวงสายเชียงใหม่ - ลำพูน (สายเก่า) ตรง
กิโลเมตรที่ 5 ในเขตตำบล หนองหอย อำเภอเมือง โบราณสถานและสิ่งก่อสร้างภายในบริเวณวัดคู
ขาวประกอบด้วยกำแพงแก้ว และซุ้มประตู อยู่ทางด้าน ทิศเหนือหรือด้านหลังวิหาร แนวกำแพงก่อ
อิฐแบบสลักสันยาว เจดีย์ประธานเป็นเจดีย์แบบล้านนา มีฐานบัวลูกแก้วซ้อน กันอยู่ 2 ชุด ย่อเก็จ มี

ฐานพระพุทธรูปอยู่ระหว่างเจดีย์และวิหาร ฐานนี้สร้างขึ้นราวปลายพุทธศตวรรษที่ 21 ถึงต้นพุทธศตวรรษที่ 22 ซึ่งปัจจุบันได้รับการบูรณะแล้ว

วัดกุ่มกามที่ปราชญ์

ตั้งอยู่ในเขตบ้านเสาหิน ตำบลหนองผึ้งอยู่ในเขตกำแพงเวียงกุ่มกาม ด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ลึกจากผิวดินปัจจุบันประมาณ 0.50 เมตร ประกอบด้วยวิหารและเจดีย์ วิหารหันไปทิศตะวันออก เจดีย์ด้านหลังวิหารเป็นเจดีย์ทรงแปดเหลี่ยม อิทธิพลศิลปกรรมละโว้ และได้รับอิทธิพลมาจากเจดีย์แปดเหลี่ยมที่วัดจามเทวี จังหวัดลำพูน ฐานนี้สร้างขึ้น ในราวต้นพุทธศตวรรษที่ 21 เพราะมีลักษณะที่แสดงถึงการผสมผสานกันทางวัฒนธรรมภายหลังที่พญามังราย มีอำนาจเหนือหริภุญไชยแล้ว ซึ่งปัจจุบันได้รับการบูรณะแล้ว

วัดกุ่มกามที่ปราชญ์ หมายเลข 1 (ต้นซอย)

เดิมชาวบ้านแถบนี้เรียกว่า วัดต้นข่อย เนื่องจากมีต้นข่อยอยู่หลายต้นบริเวณนี้ วัดนี้เคยถูก
ดินกลบอยู่ใกล้กับวัดกุมกามที่ปราง กรมศิลปากรเพิ่งเข้ามาบูรณะเมื่อปี 2545-2546

วัดคูไม้ซัง

ปัจจุบันตั้งอยู่ในทุ่งโล่งภายในกำแพงเวียงกุมกามทางมุมตะวันออกเฉียงใต้ และอยู่ท้อง
นาที่บ้านซ้างคำ ตำบลท่าวังตาล ภายในบริเวณวัดคูไม้ซังประกอบด้วยซุ้มประตูโขงซึ่งอยู่ทางด้าน
ทิศเหนือ ติดกับแนวกำแพง ซึ่งเหลือเฉพาะด้านเหนือ วิหารวัดคูไม้ซังมีลักษณะสี่เหลี่ยมผืนผ้าย่อ
มุมเจดีย์ตั้งอยู่ท้ายวิหารด้านทิศใต้ ลักษณะเจดีย์แบบยุคเชียงใหม่ตอนต้น อายุราวพุทธศตวรรษที่
20 – 22 ฐานเป็นสี่เหลี่ยมย่อมุมมียอดเป็นองค์ระฆัง ซึ่งปัจจุบันได้รับการบูรณะแล้ว

วัดกุ้อายหลาน

ตั้งอยู่ในเขตบ้านช้างค้ำ ตำบลท่าวังตาล ทางทิศเหนือในเขตเวียงกุมกามห่างแม่น้ำปิงสายเดิม (ปิงห่าง) ไปทางทิศใต้ประมาณ 100 เมตร ประกอบด้วยวิหารเจดีย์แท่นบูชา กำแพงแก้ว และซุ้มประตู โดยรอบฐานเจดีย์ปรากฏแท่นบูชา 3 แท่น และล้อมรอบด้วยกำแพงแก้วซึ่งหลงเหลือหลักฐานเพียง 3 ด้านคือ ด้านทิศตะวันออก ทิศตะวันตก และทิศเหนือ สันนิษฐานว่ามีอายุอยู่ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 20 - 22 ลักษณะของเจดีย์เห็นแบบสมัยล้านนาคลายกับเจดีย์กู่ป่าด้อม และวัดหัวหนอง ซึ่งปัจจุบันได้รับการบูรณะแล้ว

"วัดกุ้อายหลาน" เป็นชื่อเรียกโบราณตามสถานที่เจ้าของเคยครอบครองที่ดิน ไม่ปรากฏชื่อและความเป็นมาในเอกสารจำนวนใดๆ

วัดเสนาหิน

ตั้งอยู่เขตท้องที่ของตำบลหนองหอย อำเภอเมืองเชียงใหม่ ติดต่อกับเขตตำบลท่าวังตาล และตำบลหนองผึ้ง อำเภอสарภักดิ์ อันเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของเวียงกุมกามทางด้านทิศใต้ บริเวณวัดตั้งอยู่บนเนินที่มีพื้นที่ราบลุ่มทางด้านทิศเหนือ และสองข้างด้านตะวันตกและตะวันออกที่เดิมเคยเป็นที่ลุ่มต่ำทำนา ปัจจุบันมีบ้านจัดสรร อยู่แวดล้อม ยกเว้นแนวทางด้านทิศใต้ด้านหลังวัดห่างออกไปที่เป็นบริเวณที่สูง และเป็นแนวตลิ่งของสายน้ำแม่ปิงแต่เดิมที่เคยไหลผ่านทางด้านแนวทิศเหนือของเวียงกุมกาม

วัดป่อน้ำทิพย์

ตั้งอยู่ในเขตหมู่ที่ 1 ตำบลหนองผึ้งทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ นอกเวียงกุมกาม ห่างจากแนวแม่น้ำปิงเดิม (ปิงห่าง) ไปทางทิศตะวันออกประมาณ 100 เมตรซึ่งปัจจุบันได้รับการบูรณะแล้ว

วัดพันเลา

วัดนี้กรมศิลปากรดำเนินการขุดและบูรณะในปี 2545-2546 เดิมวัดนี้ถูกกลบฝังอยู่ใต้ดิน พบฐานอาคารซึ่งก่อสร้างทับและเชื่อมต่อกันถึง 11 หลัง ประกอบด้วยกลุ่มโบราณสถานขนาดใหญ่ และแผนผังซับซ้อน ซึ่งน่าจะเกิดจากการต่อเติมในภายหลัง ฐานอาคารจำนวนมากแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการก่อสร้างหรือต่อเติมอาคารเพื่อประกอบกิจกรรมทางศาสนาสันนิษฐานว่าวัดนี้น่าจะสร้างในราวพุทธศตวรรษที่ 21 และต่อเติมเรื่อยมาจนกระทั่งทิ้งร้างไป

วัดข่อยสามต้น

ไม่ปรากฏประวัติความเป็นมาในเอกสารและตัวแทนทางประวัติศาสตร์ปัจจุบันวัดข่อยสามต้นได้รับการขุดแต่งและบูรณะแล้ว

วัดหนองผึ้ง

ตั้งอยู่ฝั่งตะวันตกถนนเชียงใหม่ - ลำพูน เขตท้องที่ตำบลหนองผึ้ง เป็นวัดที่มีพระสงฆ์จำพรรษาบริเวณโดยรอบ แวดล้อมด้วยบ้านเรือนที่อยู่อาศัยของชุมชน วัดหนองผึ้ง ได้พบหลักฐานโบราณวัตถุประเภทพระพิมพ์แบบลำพูน วัดมีสิ่งก่อสร้างคือ วิหารพระนอนเป็นองค์พระนอนหรือพระพุทธรูปไสยาสน์ขนาดยาว 38 ศอก (19 เมตร) นั้นถือเป็นหลักฐานสำคัญของเวียงกุมกามที่ปรากฏหลักฐานเพียงแห่งเดียวและเรียกกันในท้องถิ่นว่าพระนอนป่านปิง อันมีความหมายว่าเป็นพระไสยาสน์ ที่ขวางลำน้ำแม่ปิงในอดีต (ปิงห่าง) ที่ไหลผ่านทางด้านตะวันออกบริเวณวัด ที่หันพระเศียรไปทางทิศตะวันออกเป็นหลัก

วัดพระอุด

ตั้งอยู่บ้านป่าเคียง หมู่ที่ 5 ตำบลหนองผึ้ง บนที่ราบลุ่มฝั่งตะวันออกของแม่น้ำปิงสายเดิม ประมาณ 5 กิโลเมตรทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของเวียงกุมกามไม่ปรากฏชื่อและประวัติศาสตร์ความเป็นมาของวัดในเอกสารทางประวัติศาสตร์ พระอุดจึงเป็นชื่อที่ชาวบ้านทั่วไปเรียกกัน ซึ่งปัจจุบันได้รับการบูรณะแล้ว

คูมะเกลือ

ตั้งอยู่ในเขตบ้านเสาหิน ตำบลหนองผึ้ง อยู่ในเขตกำแพงเวียงกุมกามด้านทิศตะวันออก ห่างจากคูเมืองไปทางตะวันตก ประมาณ 50 เมตรประกอบด้วย วิหารและเจดีย์ซึ่งตั้งอยู่บนฐานเดียวกัน วัดคูมะเกลือประกอบด้วย วิหารตั้งอยู่ ด้านหน้าเจดีย์หันหน้าไปทางทิศตะวันออกเจดีย์วิหารตั้งอยู่บนฐานเดียวกัน ฐานวิหารเป็นที่ตั้งของฐานชุกชี ลักษณะการ วางรูปแบบการก่อสร้าง มีลักษณะคล้ายวัดปู่เปี้ย วัดอิ้วก้าง และวัดคูไม้ซ้ง น่าจะมีอายุการก่อสร้างอยู่ในช่วง สมัยล้านนาราว

พุทธศตวรรษที่ 21 ลงมา วัดกุ่มะเกลือ เป็นชื่อที่ชาวบ้านเรียกกันเนื่องจากมีดินมะเกลือขนาดใหญ่
อยู่บนเนินวัด

วัดกุ่มะเกลือ ซึ่งยังไม่มีการบูรณะ ปัจจุบันใช้เป็นทางเข้าไปหาบ้านคน
และยังเป็นทางเข้าไปหาวัดกุ่มะเกลือ สังเกตจะมีป้ายปักไว้ว่าเป็นกุ่มะเกลือ

วัดกูริดไม้

ตั้งอยู่ในเขตบ้านช้างค้ำ ตำบลท่าวังตาล อยู่ทางทิศใต้ในเขตเวียงกุมกาม อยู่ทางทิศใต้ใน
เขตเวียงกุมกาม ห่างจากแนวคูเมือง – กำแพงเมืองประมาณ 150 เมตรประกอบด้วย วิหาร เจดีย์
ศาลผีเสื้อ ชุ่มประตู่ (ชุ่มโขง) และ กำแพงแก้ว โดยด้านทิศใต้ของเจดีย์มีฐานอาคารแปดเหลี่ยม หรือ
ศาลผีเสื้อตั้งอยู่ชิดกับกำแพงแก้ว ชุ่มประตู่ อยู่ทางทิศใต้ และมีแนว กำแพงแก้วปรากฏให้เห็น
เฉพาะด้านทิศใต้และทิศตะวันออก ลักษณะการวางตัวของเจดีย์แตกต่างจากเจดีย์อื่น ๆ ฐานเจดีย์
ค่อนข้างเล็ก วัดกูริดไม้น่าจะมีอายุร่วมสมัยกับวัดปู่เปี้ย คือราวพุทธศตวรรษที่ 21 ปัจจุบันได้รับการ
บูรณะแล้ว วัดกูริดไม้ เป็นชื่อที่ชาวบ้านเรียกกันเนื่องจากมีดินเพกา (ดินริดไม้) ขึ้นอยู่บนเนินวัด

วัดคู่อ้ายลี

ตั้งอยู่ในเขตบ้านช้างค้ำ ตำบลท่าวังตาล อยู่ในเขตเวียงกุมกามห่างจากวัดช้างค้ำไปทางทิศตะวันออกเฉียงประมาณ 200 เมตร ประกอบด้วย วิหาร เจดีย์ แทนนุชา ประกอบด้วย วิหาร เจดีย์ แทนนุชา และแนวอิฐตักขณะคล้ายวิหาร (เชื่อมต่อกับวิหารทางทิศใต้) ซึ่งปัจจุบันได้รับการบูรณะแล้ว วัดคู่อ้ายลี เป็นชื่อที่ชาวบ้านเรียกกันตามชื่อของนายลีเจ้าของที่ดิน

วัดคู่อ้อย

ตั้งอยู่ในเขตบ้านทุ่ง ตำบลหนองผึ้งอยู่นอกเขตเวียงกุมกาม ห่างจากแนวคูเมืองกำแพงเมือง ด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ประมาณ 100 เมตร ประกอบด้วย วิหารและเจดีย์ วัดคู่อ้อยน่าจะได้รับอิทธิพลแบบแผน การก่อสร้างอุโบสถและ มณฑปจากวัดเจ็ดยอดซึ่งปัจจุบันได้รับการบูรณะแล้ว วัดคู่อ้อย เป็นชื่อที่ชาวบ้านเรียกกันเนื่องจากเป็นเนินดินขนาดเล็ก ซึ่งเป็นภาษาถิ่นเหนือ เรียกว่า “อ้อย” (น้อย)

วัดโบสถ์

ตั้งอยู่ในเขตบ้านป่าเปอะ ตำบลท่าวังตาล อยู่นอกเขตเวียงกุมกามด้านทิศตะวันตก ห่างจากแนวคูเมือง-กำแพงเมือง ประมาณ 200 เมตรประกอบด้วย วิหาร เจดีย์ และแท่นบูชา โดยวางตัวตามแนวทิศตะวันออก ทิศตะวันตก วัดโบสถ์ เนื้อที่ 85 ตารางเมตรลักษณะของเจดีย์สมัยล้านนา ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 21 ซึ่งคล้ายวัดกู่ป่าด้อมพื้นที่บางส่วน อยู่ในที่ดินของประชาชน ซึ่งปัจจุบันได้รับการบูรณะแล้ว วัดอุโบสถ์ เป็นชื่อที่ชาวบ้านเรียกกัน เนื่องจากเป็นเนินลักษณะคล้ายอุโบสถ และเคยมีการขุดพบ พระพิมพ์จำนวนมากชาวบ้านจึงเชื่อว่าเป็นอุโบสถของวัดร้าง

วัดปิงห่าง

ยังไม่มีเอกสารหลักฐาน ขณะนี้กำลังอยู่ในระหว่างการบูรณะ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – นามสกุล	นายณพพร บุญเป็ง	รหัสประจำตัว 4884059
วัน/เดือน/ปี เกิด	19 เมษายน 2510	
ประวัติการศึกษา		
พ.ศ. 2529 – 2534	ระดับปริญญาตรี	
	สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง	
พ.ศ. 2527 – 2529	ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	
	โรงเรียนวัฒโนทัยพายัพ เชียงใหม่	
ประวัติการทำงาน		
พ.ศ. 2526 – 2535	ธุรกิจส่วนตัว	
	ตำแหน่ง เจ้าของกิจการ	
พ.ศ. 2535 – 2536	บริษัท ดีเซมเนอร์ทเทอร์น เชียงใหม่	
	ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล	
พ.ศ. 2536 – 2537	บริษัท โฮมเมทเอ็กปอร์ตอินเทอร์เน็ตไฟร	
	ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่การตลาด	
พ.ศ. 2537 – 2538	บริษัท ไฟโอเนียร์ คาร์โกเซอร์วิซ	
	ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่การตลาด	
พ.ศ. 2539 – 2541	ธนาคารกรุงเทพ สาขาฝาง	
	ตำแหน่ง สินเชื่อ 8	
พ.ศ. 2541 – 2544	ธนาคารกรุงเทพ สาขาแม่สาย	
	ตำแหน่ง สินเชื่อ 9	
พ.ศ. 2544 – ปัจจุบัน	ธนาคารกรุงเทพ สาขาสารภี	
	ตำแหน่ง ทั่วไป 9	